

Regeringens taktik för att få till ny kärnkraft - försvåra för vindkraft

[Wolfgang Hansson](#)

Detta är en kommenterande text. Analys och ställningstaganden är skribentens.

Uppdaterad 2024-11-16 07.44 | Publicerad 2024-11-15 20.21

Snabbversion

- Regeringen har nekat till 13 havsbaserade vindkraftsparker med argumentet att de stör försvarsintressen, trots att tekniska lösningar föreslagits för att hantera problemet.
- Kritiker, inklusive tidigare försvarsministern Mikael Odenberg, ifrågasätter regeringens beslut och menar att det finns utrymme för vindkraft tillsammans med försvarets behov.
- Regeringen anklagas för att medvetet försvåra för vindkraftsutbyggnaden och istället främja kärnkraft, trots att vindkraft kan etableras snabbare och bidra till Sveriges ökade energibehov.

① Sammanfattningen är gjord med stöd av AI-verktyg från OpenAI och kvalitetssäkrad av Aftonbladet. [Läs vår AI-policy här.](#)

Foto: Johan Nilsson/TT

Regeringens taktik för att se till att det byggs ny kärnkraft verkar vara att försvåra för andra energislag som är billigare och snabbare.

Beslutet att säga nej till 13 havsbaserade vindkraftsparker och skylla på försvaret är en del av denna strategi.

[Ulf Kristersson](#) och Ebba Busch tänkte nog att de hade hittat det perfekta argumentet för att kunna säga nej till så gott som all havsbaserad vindkraft i Östersjön.

Vad är i dagens läge mer invändningsfritt än att åberopa Sveriges försvar och svenska säkerhetsintressen. Vem vågar säga emot det?

Fler än väntat visar det sig. Inklusive en före detta moderat försvarsminister.

I korta drag är historien följande.

Försvaret vill inte att det byggs vindkraftverk i havet söder om Stockholm. Skälet är att vindsnurrorna skulle störa radarövervakningen runt ryska Kaliningrad. I Kaliningrad som bara ligger dryga 30 mil

fågelvägen från Gotland anses Ryssland ha baserat ett stort antal missiler med längre räckvidd. Inte minst Iskander-robotar som kan föras med kärnvapenstridspetsar.

Om ryssarna skjuter ballistiska robotar eller kryssningsmissiler mot Sverige måste det svenska försvaret upptäcka det så fort som möjligt. Det handlar om sekunder. Roboten går bara att skjuta ner när den är på väg upp i atmosfären.

Men nu visar det sig att chefen för försvarskoncernen Saab säger att man tillverkar avancerade sensorer som kan lösa detta problem så att försvarets reaktionsförmåga inte påverkas negativt av havsvindparkerna. Tvärtom kan sensorerna förbättra den.

Skäller ut kritiker

När före försvarsministern Mikael Odenberg och andra påpekar detta och att andra länder lyckats förena vindkraftsparker till havs med sina försvarsintressen så reagerar svenska regeringsrepresentanter med djup indignation.

Enligt modellen anfall är bästa försvars höjer de rösten och skäller ut kritikerna. Statsminister Ulf Kristersson satt i SVT:s ”30 minuter” och sa att han var ”förskräckt” över den ”håpnadsväckande ansvarslöshet” som kritikerna visade.

KD:s försvarspolitiska talesman Mikael Oscarsson tog i från tårna när han i Aktuellt anklagade kritikernas invändningar för att vara ”hål i huvudet”.

Har statsministern, Oscarsson med flera reflekterat över det faktum att svensk energiförsörjning också är intimt förknippad med landets säkerhet? Hur ska det svenska samhället och försvaret kunna fungera om vi inte producerar tillräckligt med el?

Flera utredningar visar att det svenska energibehovet fördubblas fram till 2045. Fram till 2035 väntas behovet öka med 80-90 TWh.

Att regeringen vill bygga ny kärnkraft är ingen hemlighet. Men tänk om det först byggs en massa havsbaserad vindkraft som producerar billig el. Hur påverkar det Vattenfalls och andra energiföretags vilja att bygga ny kärnkraft?

Intrycket är att regeringen är livrädd för att vindkraft som snabbare finns på plats ska sätta krokben för kärnkraften.

På plats före kärnkraften

Därför har man ändrat förutsättningarna så att staten inte längre bekostar anslutningspunkterna för havsbaserad vindkraft. Medan man samtidigt verkar vara beredd att kraftigt subventionera kärnkraften med förmånliga statliga lån.

Att på ett bräde stoppa 13 presumtiva vindkraftparker till havs som åtminstone i teorin skulle kunna producera lika mycket el som Sverige i dag förbrukar följer samma linje.

Rent säkerhetspolitiskt är det verkligen hål i huvudet.

Sveriges säkerhet hänger på att vi kan producera så mycket el som vi i framtiden behöver för den gröna omställningen och för försvaret.

Märk väl att jag inte är någon motståndare till kärnkraft. Kärnkraft är en utmärkt energikälla om den går att bygga till en rimlig kostnad. Men det kommer att ta 10-15 år innan det första nybyggda kärnkraftverket är på plats. I bästa fall. Det visar all internationell erfarenhet.

Ett mer rimligt förhållningssätt vore därför att uppmuntra bygget av havsbaserad vind eftersom den kommer att vara på plats långt före kärnkraften.

Dessutom bör den byggas i södra Sverige där energiunderskottet är störst och elpriset orimligt högt.

Vem ska betala?

Om man nu inte vill låta uppföra vindkraftparker i vissa områden på grund av försvarets invändningar så fine. Men då borde regeringen samtidigt som man levererade sitt stopp för en stor del av de planerade parkerna ha presenterat en modell för hur man kan underlätta byggandet av havsbaserad vindkraft på andra platser.

Vattenfall har fått tillstånd att bygga en havsvindpark vid Kriegers Flak utanför syd-Skånes kust men menar att det inte är lönsamt om inte staten står för anslutningskostnaden.

Istället för att anklaga Vattenfall för att ”inte ha koll på sina grejor” borde energiminister Ebba Busch försöka hitta en kompromiss.

Den kan se ut så att staten i ett inledningsskede bekostar anslutningspunkterna till stamnätet. Om det visar sig att Vattenfall och andra tjänar en massa pengar på vindkraften kan man ha en konstruktion där de successivt tvingas betala tillbaka kostnaden för anslutningen. En klassisk avbetalningsplan.

Regeringens mål borde vara att se till att så snabbt som möjligt bygga ut Sveriges energiförsörjning. Inte att sabotera för vissa energislag i syfte att kratta manegen för ny kärnkraft.